

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Kapituła Nagrody im Lwa Sapiehy
Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego
Kolegium Europy Wschodniej we Wrocławiu
Rektor Uniwersytetu Warszawskiego
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
Rektor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu
Rektor Uniwersytetu Wrocławski
Rektor Uniwersytetu w Białymstoku

Szanowny Panie Prezydencie, Czcigodni Profesorowie,

W 2018 roku, Państwa wchodzące w skład dawnej Rzeczypospolitej obchodzą 100 rocznicę odzyskania Niepodległości. Dla Białorusi, walka o niepodległość jeszcze trwa i jest kontynuowana w sytuacji narastającej agresji ze strony Rosji. Jeśli względem Ukrainy agresja przybiera formę konfliktu zbrojnego, to wobec Białorusi prowadzi się batalię zmierzającą do zniewolenia sfery mentalnej, językowej i kulturowej Narodu.

Drogi naszych narodów do Niepodległości były i są różne. Jako przedstawiciele demokratycznej wspólnoty, w imieniu której mamy zaszczyt zabrać głos w tym liście, dziękujemy, że Polska wspiera nas i nasze dążenia do niezależności.

W roku 2006 – tragicznym dla społeczeństwa Białoruskiego, pod honorowym patronatem Prezydenta RP, została ustanowiona Nagroda im. Lwa Sapiehy. Ma ona na celu uhonorowanie wybitnych zasług osób w budowaniu niepodległej, demokratycznej Białorusi skierowanej ku Europie, uwzględniającej najlepsze tradycje historyczne Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz kształtowanie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej. W latach 2006-2017 r. Nagrodę tę otrzymało 12 wybitnych osób za czyny, postawę oraz zasługi których ponad wszelką wątpliwość. Wysoko cenimy Waszą pomoc i solidarność. Jesteśmy wdzięczni za wsparcie na szlaku budowania niepodległej i demokratycznej Białorusi.

W pierwszych dniach marca 2018 roku, w mediach białoruskich rozpowszechniona została zdumiewająca informacja o przyznaniu Nagrody im. Lwa Sapiehy, Panu dr. hab. Aliaksandrowi Fiaducie – osobie, która jest znana na Białorusi przede wszystkim jako przewodniczący Lenińskiego Komunistycznego Związku Młodzieży Białorusi wrogo nastawiony do wszystkiego co białoruskie, później ideolog i PR-menedżer prezydenta Aleksandra Łukaszenki. Pan Aliaksander Fiaduta w 1994 r. sprawował stanowisko kierownika administracji prezydenta oraz był zwolennikiem cenzury i sprawcą pierwszych „białych plam” w gazetach. Pan Fiaduta znany jest również jako osoba, która upokarzała i znieważała historyczne symbole narodowe: biało-czerwoną-białą flagę oraz herb Pogoń. Ponadto używał określenia „faszystowskie” wobec białoruskich organizacji demokratycznych i ich członków. Pan Aliaksander Fiaduta przyczynił się do łamania praw obywatelskich na Białorusi – działając na rzecz ustanowienia i umocnienia dyktatorskiego reżimu Łukaszenki. W ostatnich latach współpracuje też z organizacjami, które nie wzbudzają zaufania publicznego.

Aliaksander Fiaduta, będąc z zawodu nauczycielem języka rosyjskiego, przez lata promuje kulturę i literaturę rosyjską nie tylko w Rosji, Białorusi, ale również w Polsce. W czerwcu 2017 Pan Fiaduta otrzymał tytuł doktora habilitowanego na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie za monografię *«Кто б ни был ты, о мой читатель...: Проблемы читателя в литературе пушкинской эпохи»*, Limarius, Mińsk 2015.

Z pewnością owa praca zasługuje na uznanie literackie, jednak dzieło to, jak i jej autor w żaden sposób nie wpływają na budowę demokratycznej i niepodległej Białorusi, jej kultury, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz tradycji Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Przyznanie Panu Fiaducie Nagrody im. Kanclerza Wielkiego Księstwa Litewskiego Lwa Sapiehy jest faktem zaskakującym. Wywołuje on poważne wątpliwości co do prawdziwej informacji o nim samym, dostarczonych przez opiniodawcę jedenastoosobowej Kapituły nagrody. Kwerenda życiorysu Laureata wydaje się być oczywista: Pan Fiaduta był funkcjonariuszem zaangażowanym w struktury ZRSR i reżimu prezydenta Łukaszenki. Fakty te wyraźnie przedstawiają Laureata jako osobę kontrowersyjną wobec celu nagrody. Ponadto dewalują nagrodę.

W związku z tym, uprzejmie prosimy Szanownego Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Czcigodnych Inicjatorów Nagrody o zbadanie powodów wyboru Pana Aliaksandra Fiaduty jako Laureata Nagrody im. Lwa Sapiehy 2018/2019.

Mamy nadzieję, iż w przyszłości uda się uniknąć uhonorowania osób, które nie cieszą się zaufaniem publicznym oraz nie odpowiadają regułom Nagrody. Przyczyni się do tego zwiększenie transparentności listy nominatów poprzez ujawnienie nazwisk zarówno kandydatów jak i opiniodawców Nagrody jeszcze przed jej rozstrzygnięciem. Pragniemy, aby w przyszłym roku laureatem nagrody została wybrana osobą zasłużona dla społeczeństwa – walczącego o swobodę i Niepodległość, a jej wybitne zasługi nie będą budziły zastrzeżeń.

Z wyrazami szacunku,

Sławamir Adamowicz, poeta, działacz społeczny, więzień polityczny w latach 1996-1997

Żmicer Zacharewicz, bard, działacz społeczny

Siarhej Horbik, kapelan, były aktywist stowarzyszenia młodzieżowego „Tałaka” (1985-1990)

Tamara Matyl, architekt, działacz społeczny

Aliaksandr Mech, polityk, działacz społeczny

Walianscina Swiackaja, polityk, działacz na rzecz praw człowieka

Wiaczasław Siuczyk, polityk, działacz społeczny, jeden z pierwszych więźni politycznych Białorusi (1996)

Pawel Usau, politolog

Palina Szarenda-Panasiuk, polityk, działacz społeczny

Tamara Szczapiotkina, działacz społeczny, dziennikarz